

La guerra civil de Iemen, el conflicte oblidat de l'Orient Mitjà

Les últimes ofensives entre els rebels hutis del Iemen i la coalició àrab han empitjorat el conflicte que viu el país des que va esclatar la guerra civil el 2015. Tot i que el conflicte s'ha convertit en internacional a causa de la implicació d'agents internacionals, la desastrosa situació humanitària no rep pràcticament cap atenció mediàtica.

JULEN CHAVARRÍAS FABÓ - BARCELONA

A les darreres hores, el conflicte al Iemen segueix una lògica d'acció-reacció. El 17 de gener, els rebels hutis duïen a terme la seva enèsima ofensiva, aquesta vegada apuntant al cor dels Emirats Àrabs Units. Abu Dhabi despertava amb un atac coordinat amb drons, segons apuntava la policia local, que haurien provocat l'explosió de tres tancs de combustible emplaçats a una àrea de la ciutat industrial de la capital dels emirats.

A més, l'atac llançat pels rebels hutis, liderats per la família Al Huthi de la qual reben el seu nom, també hauria aconseguit una zona en construcció de l'aeroport, causant un total de tres morts. Després d'aquests successos, la reacció per part dels Unió dels Emirats Àrabs va ser contundent. L'endemà, va coordinar amb l'Aràbia Saudita una ofensiva per danyar objectius estratègics a Sanà, la capital iemenita. A causa dels dos 'raids' perpetrats

durant la nit del 18 de gener, les runes van sepultar unes 12 persones, inclòs un dels membres més importants dels rebels hutis.

Aquesta nova escalada d'atacs no sembla il·luminar una solució al conflicte a curt termini i dispara la crisi humanitària a què està sotmesa el Iemen des de fa anys. Tot i que abans de la guerra ja era un dels països de la seva regió amb menys recursos, la postergació del conflicte entre estats i el caos intern a l'organització política del país no han fet més que accentuar la situació de pobresa extrema dels seus ciutadans .

Un país marcat per la inestabilitat política

La història d'aquest estat en els darrers trenta anys es caracteritza pels conflictes armats i les traïcions reiterades que han sumit el país en un caos polític de difícil resolució. La república del Iemen es va formar el 1990 després de fer-se efectiva la unificació del Iemen del Sud i el Iemen

del Nord. Aquest darrer estava presidit per Ali Abdullah Salé des del 1978, que es convertiria a inicis de la dècada dels 90 en el primer president del Iemen unificat.

Les sospites de corrupció, el descontentament generalitzat de la població i l'agitació social a causa dels grups armats que s'organitzaven per prendre joc a la disputa es van accentuar durant la 'Primavera Àrab' de 2011. En aquest context, els índexs de popularitat de Salé eren ínfims i la veu del poble exigia un canvi polític.

Finalment, l'oposició liderada pels rebels hutis, un grup armat del nord del país els membres del qual practiquen una branca de l'Islam shií conegut com a zaidisme, va forçar la dimissió del president iemenita i va obrir una finestra per establir un sistema polític basat en la regeneració social i econòmica. D'aquesta manera, l'expulsió de Salé suposava la sortida del segon mandatari que ha governat més temps en un país, només per darrere de Gaddafi.

Yemen canvia de lideratge polític

Les mobilitzacions socials sorgides la tensa primavera del 2011 van suposar el canvi irremeiable de la direcció política del país. Segons els acords de Riad ratificats el novembre del mateix any, Salé va cedir el comandament de la República del Iemen al seu vicepresident, Abdelrabuh Mansur al-Hadi, que va heretar una situació de confrontació social difícil de gestionar.

Tot i això, el nou president va centrar els seus esforços a reconduir la deriva política del país proposant la Conferència de Diàleg Nacional del 2013 per aconseguir el suport de la societat civil, la simpatia dels grups armats i el suport de la comunitat internacional. Tot i les bones intencions, les reunions per regenerar democràticament el país només van servir per constatar l'enorme fractura social de l'estat i donar temps als rebels hutis per preparar una insurrecció armada.

El resultat final de la Conferència després de dos anys de negociacions i consultes va ser una nova divisió del mapa federal que no tenia en compte factors socioeconòmics ni regionals. El projecte no va rebre el suport popular esperat i els hutis van veure l'oportunitat d'aprofitar el descontentament de la població per unir més combatents a la seva causa. Davant aquesta realitat, la influència dels rebels va ocupar tota la zona nord i septentrional del país i va establir les bases per forçar una revolta

popular i imminent.

Durant la tardor i l'hivern del 2014 i el 2015, les milícies armades dels hutis van continuar avançant a llarg i llarg del país per estendre el seu control territorial i reforçar els seus punts de seguretat, mentre el govern de Hadi agonitzava i seguia sense trobar una solució efectiva a problemes socials i econòmics del país.

El cop d'estat que s'estava gestant per parts, finalment va provocar l'enderrocament del govern de Hadi, la dissolució del Parlament i l'establiment d'un Comitè Revolucionari que s'encarregaria de dirigir el país. A més, a inicis del 2015, els hutis ja s'havien assentat a la capital iemenita de Sanà recolzats per l'expresident Salé, el qual havia estat defenestrat per aquests mateixos rebels només tres anys enrere. Aquest cúmul de traïcions, trames i conspiracions van portar Iemen al caos absolut mentre l'ONU encara reconeixia Hadi com a president legítim del país fins avui.

La República de Iemen, sotmesa als rebels

El control territorial del país per part dels rebels dirigits espiritualment per la família de xeics Al Huthi va suposar la fractura social definitiva al Iemen. Per legitimar la seva nova posició d'hegemonia al país, els hutis es van definir com a republicans i demòcrates alhora que rebutjaven tota mena i acte de corrupció. Alhora, es van

posicionar en contra del sionisme jueu i de l'imperialisme americà, fet que els hauria acostat a l'òrbita de l'Iran per aconseguir suport logístic a la guerra contra les altres potències àrabs.

La ruptura entre societat i institucions ha deixat milions de iemenites orfes de protecció en les seves necessitats més bàsiques i han convertit en insostenible la situació de fam que assola el país. A més, la pandèmia de la Covid-19 ha intensificat les dificultats dels ciutadans per accedir a uns serveis sanitaris fiables i la protecció dels més joves. Tot i les pitjors condicions de vida que envolten la població iemenita, el conflicte no arrossega un focus mediàtic per la dificultat que tenen els periodistes d'accedir i informar sobre el país iemenita i perquè els refugiats d'aquesta guerra civil no emigren a Europa i no suposen un problema per als estats d'occident.

Les xifres del desastre humanitari

La despreocupació mediàtica generalitzada no amaga la realitat desoladora. Segons l'última relatoria dels experts de l'ONU, la coalició, el govern iemenita, el consell de transició del sud i les autoritats de facto han perpetrat atrocitats, totes constitutives de violació de drets humans.

Els greuges comesos durant aquests sis anys inclouen atacs aeris de la coalició internacional liderada per Aràbia Saudita que recolza el govern

del Iemen de Hadi i bombardejos a discreció contra els civils. Alhora, l'informe recull els atropellaments soferts per la població iemenita per accedir a l'atenció mèdica i l'assistència humanitària i els obstacles que troben per obtenir aliments de primera necessitat.

Els requeriments i les recomanacions de l'ONU perquè cessin les hostilitats no han estat escoltades per cap de les parts i han potenciat un clima de tensió, por i anarquia. "Aquesta situació d'impunitat per a tots els que viuen al Iemen ha empitjorat encara més la realitat a la república malgrat els acords polítics i les discussions d'alt nivell entre actors clau.", indica Kamel Jendoubi, president del Grup d'Experts Eminents, el qual veu molt llunyana una reconstrucció nacional del país.

Altres indicadors assenyalen que el Programa Mundial d'Aliments de l'ONU tampoc no està arribant al gruix de la societat iemenita. L'any passat, s'estimava que un total de 4 milions de persones s'han vist obligades a allunyar-se de casa, fugint del terror i els bombardejos incessants en zones indiscriminades del Iemen. A més, es recollia que més de 20 milions de persones requerien ajuda humanitària per garantir-ne la seguretat i recuperar una vida digna.

Las armes d'Occident incendien el conflicte

La resposta de la comunitat internacional no només s'allunya dels valors de cooperació i seguretat que uneixen els estats, sinó que demostra una apatia intolerable per resoldre el conflicte. Segons indiquen ONGs com Amnistia Internacional, diversos estats occidentals han aprofitat la guerra civil per donar sortida al seu material militar i vendre'l a la coalició àrab dirigida per Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units.

En aquests intercanvis, tots dos països haurien rebut vaixells de guerra, vehicles cuirassats, tancs, avions de combat, armes lleugeres i recanvis i munició per valor de més de 18.500 milions d'euros. Encara que certs indicis assenyalen que aquestes armes s'estan fent servir per cometre crims de guerra i provoquen la mort incessant de civils, els estats occidentals no han parat de subministrar suport militar a la coalició. Aquestes accions suposen la violació sistemàtica del Tractat sobre el Comerç d'Armes per als estats part, alhora que incompleixen la normativa adoptada per la Unió Europea.

La perpetuació de la venda d'armes i l'escalada a les ofensives militars dels dos bàndols podria suposar un trauma irreversible en el conjunt de la població civil iemenita, que ja viu en condicions deplorables i no té més remei que instal·lar-se en assentaments fràgils, sotmesos a inclemències del temps i sense un accés als productes més bàsics.

El final d'aquesta guerra civil requereix compromisos i lideratges neutrals, tots ells conscienciats amb les sensibilitats tan diverses que caracteritzen la República del Iemen per obrir un espai de diàleg i consens que garanteixi la pau en el futur, encara que per ara sembla inimaginable.

Julen Chavarrías Fabó

Periodista i estudiant del Màster de Comunicació
Política i Institucional a la Barcelona School of
Management – Universitat Pompeu Fabra
Barcelona

Fonts de referència:

- Elisa Pont Tortajada: "Yemen, el conflicto olvidado." La Vanguardia. 22 de març de 2021.
  - Comité Internacional de la Cruz Roja. "Guerra civil en Yemen." Cruz Roja.
  - Redacción. "Yemen: El fin no parece estar cerca." Amnistía Internacional. 24 de marzo de 2020.
-

- Barcelona Centre for International Affairs. “Quién es quién en el conflicto de Yemen.” CIDOB. 17 de abril de 2015.
- Redacción. “Yemen: Todas las partes habrían cometido crímenes de guerra.” ONU Noticias. 8 de septiembre de 2021.
- Redacción. “Por qué hay una guerra en Yemen y qué papel juegan las potencias internacionales.” BBC News Mundo. 23 de marzo de 2018.
- Redacción. “El enviado de la ONU advierte de la mayor escalada militar en años en Yemen.” Agencia EFE. 28 de diciembre de 2021.
- Andrea Amaya Porras. “Un ataque aéreo en Yemen a una prisión en dominio de rebeldes hutíes deja decenas de muertos.” France24. 21 de enero de 2022.

Publicat per:

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors.
